

ACC. N:R M. 15756:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ernoch Johnson, Killeberg
Härad: Ö. Göinge Berättare: " "
Socken: Loshult Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1961 Född år 1890 i Loshult

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lägner och folktro om männen. s. 1-4.

LUF 118

2/11-61

Skriv endast på denna sida.

L. U. F. 118FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Aug 118

Sägner och fabelter om männer.

Någon särskild benämning på män-
nen har jag ej hört ontalas. Det har nog
inte förekommit i denna art.

Man talade alltid om männer
som ett manligt väsen. Man sade all-
tid "han" om männer, och detta för såväl fabel-
helt som för mynne.

När jag var ung talade man
alltid om "gubben i männer", och folk tyckte med
bestämthet att mänliäckeren liknade ett
gubbersikte. Några andra slags figurer i
männer har jag inte hört ontalas. Några
sägner om mänfigurer har jag aldrig hört
berättas. Om sådana förekommit, vilket ju

1.

är troligt, så har det varit före min tid.

Att männen haft inflytande över människans liv har med säkerhet emitts långt tillbaka i tiden, men när jag var ung, så hade även de äldre personerna fått mera riktiga uppfattningar om männen, så de talade inte mycket om dylikt, men jag minns att äldre personer voro mycket rädda för, att männen skulle skina in genom fönstret på näsen, som låg och sov, de trodde att personen ifråga blev sjuk av detta. Men att man givit akt på männen vid att beens födelse eller vid giftermål har jag ej hört ontalas. Men däremot höjde jag de äldre ontala hur viktigt det var, att ge akt på männen, när man sådde och planterade på våren. Det som skulle mogna och bära skörd skulle sås och planteras i nedan,

medan däremot det som skulle blomma
 och grönska skulle sås och planteras på ny.
 Likaså trodde äldre människor förr, att
 vid ombyte från mig till nedan, så blev det
 oskärt omlyfta från vackert väder till regn,
 och vid omlyfta från nedan till mig, så blev det
 vackert väder, om man haft roligt under nedan.
 Om man på kvällarna såg en ring (Ringmä-
 nen ("mångärd"), så trodde man allmänt förr,
 att detta betydde att man fick regn eller
 snö, och på sinners avstånd från månen kunde
 de men bedöma när ovädet skulle komma,
 man sade, att så många stjärnor, som man
 kunde se inom sinnen, så många dygn
 skulle det dröja tills ovädet kom, och i all-
 mänhet slår dessa tecken in. De äldre hade
 ett uttryck om månen i början på nedan, de sa-
 de alltid, att månen börjar dricka på kvällarna.

Att minnas dragningkraft
skulle kunna påverka människorna så
att anriktet skulle kunna blivit snett har
jag aldrig hört ontalas. Att denna folk-
tro förekommit långt tillbaka i tiden är
mycket troligt, men jag hörde ej några äldre
personer ontala detta.

Några särskilda sedvän-
jor eller någon särskild folktra i samband med an-
riktet har jag ej hört ontalas, har sedan förekommit,
så är det säkert mycket långt tillbaka i tiden.

Att man ansåg, att månförmärkel-
ser skulle ha någon särskild betydelse eller var-
la om något har jag inte hört ontalas. När jag var
ung, så hade folk under lång tid haft reda på
verkliga orsaken till förmårkelsen, så de talade
inte om vad de äldre förr i tiden haft för tro om
dessa fenomen.